

Конституційний Суд України

м. Київ, 01033, вул. Жилианська, б. 14

Суб'єкт права на конституційне звернення:

Уманець Олександр Федотович,

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

Прошу Конституційний Суд України:

Надати офіційне тлумачення положення Підпункту 164.2.19 статті 164 Податкового Кодексу України в редакції Закону України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», в частині оподаткування пенсій, а саме:

- “ суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, - у частині такого перевищення” (на 2015 рік - 3654 грн.).

Предмет необхідного тлумачення:

В процесі практичного застосування ст. 22 Конституції України Закон України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», в частині оподаткування пенсій (підпункт 164.2.19), є неконституційний, та такий, що порушує права громадян України.

Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні:

На виконання вимог пункту 4 частини другої статті 39 Закону України «Про Конституційний Суд України» надаю правове обґрунтування невідповідності (неконституційності) зазначених вище положення Закону № 71-VIII статтям 1, 3, 19, 22, 46, 68 Конституції України.

Основний Закон України, визначаючи Україну соціальною та правовою державою, в якій права і свободи людини та їх гарантії для держави є сутністю змісту і спрямованістю діяльності, закріплює, що головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини (статті 1, 3 Конституції України).

Відповідно до статті 22 Конституції України держава, виконуючи зазначені вище обов'язки перед людиною, має забезпечувати основоположний принцип, що конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

При прийнятті нових законів або змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина 3 статті 22 Основного Закону України).

З цього приводу Конституційний Суд України у своєму Рішенні № 6-рп/2007 року у справі про соціальні гарантії громадян висловив правову позицію про те, що невиконання державою взятих на себе соціальних зобов'язань порушує принцип соціальної правової держави (стаття 1 Конституції України), та вважає, що утверджуючи і забезпечуючи права і

свободи громадян, «держава окремими законами України встановила певні соціальні пільги, компенсації, гарантії, що є складовою конституційного права на соціальний захист і юридичними засобами здійснення цього права».

А тому, відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19, частини першої статті 68 Конституції України, вони є загальнообов'язковими та однаковою мірою мають додержуватись органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими особами».

Україна ратифікувала Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 року, Європейську соціальну хартію в редакції 1996 року, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, у зв'язку з чим зазначені міжнародні правові акти відповідно до статті 9 Конституції України стали частиною національного законодавства України та взяла на себе зобов'язання щодо їх виконання, утвердження принципу соціальної держави та визнання обов'язковості юрисдикції Європейського суду з прав людини (статті 32, 46 Закону «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів 2, 4, 7 та 11 до Конвенції»). Отже, зазначені вище міжнародні норми є джерелом законодавчого правового регулювання і правозастосування в Україні.

Аналізуючи словосполучення «звуження змісту прав і свобод», про яке йдеться в статті 22 Конституції України, як правову категорію, Конституційний Суд України зазначив:

«Зміст прав і свобод – це у мови і засоби, які визначають матеріальні та духовні потреби людини необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку. Обсяг прав людини – це кількісні показники відповідних можливостей, які характеризують його множинність, величину, інтенсивність і ступінь прояву та виражені у певних одиницях виміру.

Звуження змісту прав і свобод означає зменшення ознак, змістовних характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права. Звуження обсягу прав і свобод – це зменшення кола суб'єктів, розміру території, часу, розміру або кількості благ чи будь-яких інших кількісно вимірюваних показників використання прав і свобод, тобто їх кількісної характеристики» (Рішення 8рп/2005 у справі про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання).

З приводу розуміння змісту статті 22 Основного Закону України, Конституційний Суд України в Рішенні № 5-рп/2005 зазначив, що «конституційні права і свободи» гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга), при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина третя). Скасування конституційних прав і свобод – це їх офіційна (юридична або фактична ліквідація). Звуження змісту та обсягу цих прав і свобод є їх обмеженням і суперечить зазначеній статті Конституції України.

Статтею 8 Закону України «Про пенсійне забезпечення» передбачено, що пенсії не підлягають оподаткуванню. Дана норма закону залишається на сьогоднішній день чинною та повністю не відповідає Закону України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», в частині оподаткування пенсій.

Враховуючи вищенаведене, слід зазначити, що Закон України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», в частині оподаткування пенсій, є неконституційний, та такий, що порушує права громадян України.

Можна зробити висновок, що з ухваленням закону №71-VIII відбулося обмеження та звуження змісту, обсягу існуючих соціальних прав і гарантій у супереч ст.ст.1, 3, 19, 22, 46, 68 Конституції.

Щодо моїх звернень до Солом'янського районного суду м.Києва, Київського апеляційного адміністративного суду, ВАСУ (надаю копії апеляційної скарги до апеляційного суду, яка по суті повторює основний зміст позовної заяви до Солом'янського районного суду м.Києва, та постанов цих судів з відмовою) щодо «про зобов'язання

повернення частини несплаченої пенсії, починаючи з 1 січня 2015 року, та виплати її в подальшому у повному обсязі, без нарахування податку”.

На превеликий жаль в порушення вимог 9, 22, 24, 41, 64 і 92 статей Конституції України, починаючи з 1 січня 2015 року з мене утримують податок в розмірі _____ гривень копійок щомісячно.

ГУ ПФУ, Солом'янський районний суд м.Києва посилаються на ЗУ “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” про податок на доходи фізичних осіб з суми пенсій, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (на 1.01.2015 - 3654 грн.), у частині такого перевищення.

Не згодний з відмовою ГУ ПФУ та постановою суду.
Заперечую:

1. В Постанові Пленуму Верховного суд України N 9 від 01.11.96 сказано (<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0009700-96>):

«2. Оскільки Конституція України, як зазначено в її ст.8, має найвищу юридичну силу, а її норми є нормами прямої дії, суди при розгляді конкретних справ мають оцінювати зміст будь-якого закону чи іншого нормативно-правового акта з точки зору його відповідності Конституції і в усіх необхідних застосовувати Конституцію як акт прямої дії. Судові рішення мають ґрунтуватись на Конституції, а також на чинному законодавстві, яке не суперечить їй.

В ч.2 ст.8 Конституції України встановлено вимогу щодо законів України: усі вони приймаються виключно на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

2. В статті 8 (4 абзац) Закону України «Про пенсійне забезпечення» (Документ 1788-12, остання редакція від 07.05.2009 на підставі 1276-17, чинний) (<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=1788-12>) чітко сказано: «Пенсії не підлягають оподаткуванню».

Переконаний, що при об'єктивному процесуальному аналізі наданих доказів, навіть без конкретної Постанови Конституційного Суду України, щодо Закону України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи», навіть не юрист чітко зрозуміє невідповідність, в даний час, цього Закону вимогам Конституції України.

Якщо зі змісту конституційної норми випливає необхідність додаткової регламентації її положень законом, суд при розгляді справи повинен застосувати тільки той закон, який ґрунтується на Конституції і не суперечить їй».

3. В ст. 22 Конституції України чітко сказано: “Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод”.

Закон України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22.10.1993 року № 3551-XII (ст. 2 Закону, в редакції від 01.01.2007), передбачає, що “Права та пільги для ветеранів війни і членів їх сімей, встановлені раніше законодавством України і законодавством колишнього Союзу РСР, не можуть бути скасовані без їх рівноцінної заміни. Нормативні акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які обмежують права і пільги ветеранів війни, передбачені цим Законом, є недійсними”.

4. Відповідно до п. 4 ст. 8 Закону України “Про пенсійне забезпечення.” та п. 18 ст. 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” я повинен бути звільнений від сплати податку з пенсії, яку я отримую.

На превеликий жаль в порушення вимог вищезгаданих Законів України та 9, 22, 24, 41, 64 і 92 статей Конституції України, починаючи з 1 січня 2015 року з мене утримують податок в розмірі _____ гривень копійок щомісячно.

5. Згідно статті 1 Угоди між державами-учасницями Співдружності Незалежних Держав „Про соціальні і правові гарантії військовослужбовців, осіб звільнених з військової

служби та членів їх сімей" передбачається, що за військовослужбовцями, особами, звільненими з військової служби і, які мешкають на території держав-учасниць Співдружності, а також членів їх сімей зберігається рівень прав та пільг, встановлених раніше.

6. Закон України № 2262 - XII - 09.04.1992 року "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" говорить (преамбула)вказує:

"Закон має на меті реалізацію особами, які мають право на пенсію за цим Законом, свого конституційного права на державне пенсійне забезпечення у випадках, передбачених Конституцією України та цим Законом, і спрямований на встановлення єдності умов та норм пенсійного забезпечення зазначеної категорії громадян України".

Ст.1-1 Розділу I ЗУ № 2262 вказує:

"Зміна умов і норм пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, здійснюється виключно шляхом внесення змін до цього Закону та Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"..

Посилання Відповідача на редакцію Закону України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи» є неправомірним, тому що йде в розріз з вимогами Конституції України.

Тобто ніхто не мав права суттєво зменшувати з 1 січня 2015 року розмір моєї пенсії, не порушивши вимоги 22 статті Конституції України, де сказано, що «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».. Стаття 64 Конституції України допускає, що «В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень», але *в Україні ж поки-що воєнний стан або надзвичайний стан поки-що не вводилися.*

В рішенні Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008 сказано: «7.1. Однією з конституційних гарантій прав і свобод людини і громадянина є недопущення їх скасування (частина друга статті 22 Конституції України) чи звуження їх змісту та обсягу при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів (частина третя статті 22 Конституції України).

Тлумачення словосполучення "звуження змісту та обсягу прав і свобод людини і громадянина", що міститься в частині третій статті 22 Конституції України, Конституційний Суд України дав у Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками), згідно з яким "конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга), при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина третя).

Скасування конституційних прав і свобод - це їх офіційна (юридична або фактична) ліквідація. Звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав людини є умови і засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку. Обсяг прав людини - це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідними і загальними".

При цьому Конституційний Суд України зазначив, що "загальновизнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена" (абзац четвертий підпункту 5.2 пункту 5 мотивувальної частини). Отже, визнання Законом правових актів такими, що втратили чинність, зупинення їх дії, внесення до них змін і доповнень стосовно закріплених в них прав і свобод людини і громадянина Конституційний Суд України вважає скасуванням або обмеженням цих прав і свобод».

Усі мої заперечення правомірні і законні".

Підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення статті 164.2.19 Закону України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», в частині оподаткування пенсій, є не стільки наявність неоднозначного застосування цього Закону України судами України у відповідності до Конституції України, а повне ігнорування Конституції України (ст.ст. 8, 22), ст. 8 (4 абзац) Закону України «Про пенсійне забезпечення», де чітко сказано: «Пенсії не підлягають оподаткуванню», та інших Законів України та рішень Конституційного суду України, які наведені в цьому конституційному зверненні.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст. ст. 147, 150 Конституції України, п. 4 ст. 13, ст. ст. 42, 43 і 94 Закону України "Про Конституційний Суд України",

Прошу:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за цим конституційним зверненням.
2. Визнати такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) ст. 164.2.19 Закону України від 28.12.2014 № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», в частині оподаткування пенсій, а саме:
 - « суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, - у частині такого перевищення».
3. Звільнити від сплати судового збору згідно з ст.22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; а також п.8 Закону України № 5477 - VI від 06.11.2012 року.

Додатки:

1. Копія посвідчення учасника бойових дій,
2. Копія постанови Солом'янського районного суду м.Києва від 04 вересня 2015 року - на 2 аркушах.
3. Копія апеляційної скарги від 22.09.2015 - на 3 аркушах.
4. Копія ухвали Київського апеляційного адміністративного суду від 15 жовтня 2015 року - на 3 аркушах.
5. Копія ухвали ВАСУ від 29 жовтня 2015 року - на 1 аркуші.

Додатки надаються у трьох примірниках.

З повагою

О.Ф.Уманець

28 січня 2016 р.